

SUVOKIAMAS SOCIALINIS TEISINGUMAS, SOCIALINĖ DARNA IR JŲ VADYBA

Vitalija Rudzkiene
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
vital@mruni.eu

Adomas Kanopka
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
adomas.kanopka@gmail.com

Tikslas –Atskleisti visuomenės socialinio teisingumo suvokimą vykstant globaliems plėtros ir transformacijos procesų darnios plėtros požiūriu, empiriškai įvertinti galimą suvokiamo socialinio teisingumo poveikį socialinei ir ekonominei plėtrai, plėtoti tvarius valdymo modelius.

Metodologija – Tyrimas grindžiamas lyginamąja literatūros šaltinių analize ir statistiniais aprašomosios ir koreliacinės analizės metodais, tinkamais mažų dydžių imtims. Statistinei analizei naudoti duomenys: agreguoti antriniai reprezentatyvios globalios apklausos „World Values Survey“ duomenys, makroekonominiai duomenys iš World Resources Institute ir Eurostat duomenų bazių.

Rezultatai – Šiuolaikinės vadybos ir lyderystės inovacijos grindžiamos demokratinėmis vertybėmis, socialiniu teisingumu ir žmonių lūkesčiais. Objektivos visuomenės socialinio-ekonominio teisingumo vertės gali būti nustatytos remiantis socialiniais - ekonominiais veiksniais. Nors šie veiksniai yra svarbūs, jie negali pilnai atskleisti bendrųjų socialinės gerovės ir kitokių tendencijų, kurių svarbūs komponentai yra asmeninis suvokimas, grupės vertybės ir viešieji ryšiai. Suvokiamo socialinio teisingumo ir makro lygmens veiksmų susiejimui buvo panaudota tarptautinė gyventojų nuomonių apklausos duomenų bazė. Toks susiejimas leidžia giliau pažvelgti į socialinio teisingumą suvokimą, parodo jo ryšį su ekonomine plėtra, ir atskleidžia problemas ir tendencijas, susijusias su visuomenės socialinės ir ekonominės transformacijos modelio įgyvendinimu ir socialiniu tvarumu.

Šio tyrimo rezultatai parodė, kad: 1) kai šalių ekonomikos išsivystymo lygis ženkliai skiriasi, šių šalių gyventojų socialinio teisingumo suvokimas siejasi su ekonominiu

išsivystymo lygiu, tačiau kai tarp šalių ekonominio išsivystymo nėra labai didelio skirtumo, ryšys tarp suvokiamo socialinio teisingumo ir BVP vienam gyventojui yra nereikšmingas; 2) panašaus ekonominio išsivystymo ir tokio pat socialinio - ekonominio vystymo modelio šalių gyventojų socialinio teisingumo vertinimas ženkliai skiriasi; 3) šalys, kurių gyventojai geriau vertina šalies socialinį teisingumą po kurio laiko linkę turėti darnesnę visuomenę su mažesniu socialinės atskirties lygiu.

Tyrimo ribotumas – Tyrimo objektas labai platus, tačiau šiame tyrime apsiribojama socialinės-ekonominės transformacijos procesų modeliais ir jų analize darnios plėtros rėmuose.

Praktinė reikšmė – Socialinio teisingumo ir solidarumo svarba buvo iškelta Brundtland komisijos 1987 m., ES ir Lietuvos viešojo politika nukreipta į darnią socialinės sistemos plėtrą ir siekia užtikrinti socialinės sistemos kokybę, kurios matavimui reikalingi su socialine darna susiję veiksniai ir rodikliai. Todėl rodiklių, matuojančių socialinę darną, išskyrimas ir analizė turi ne tik teorinę, bet ir praktinę reikšmę.

Originalumas/Vertingumas – Pagrindinis socialinio teisingumo teorijų trūkumas yra tas, kad jos ignoruoja arba neatskleidžia kaip jų deklaruojami principai bus įgyvendinami konkrečioje socialinėje ekonominėje aplinkoje. Šia tema esantys empiriniai tyrimai gana kuklūs, ypač lyginant su gausiais teoriniais teisingumo istorijos, socialinio teisingumo ištakų, socialinio teisingumo paradigmos tyrimais. Straipsnis siekiama prisidėti prie šios spragos mažinimo ir prie darnios, socialiai teisingos viešosios politikos vystymo.

Raktiniai žodžiai - Suvokiamas socialinis teisingumas, socialinė darna, socialinė atskirtis, vadyba.

Tyrimo tipas - Aiškinamasis ir ryšinis tyrimai.

Tyrimas atliktas vykdant Lietuvos mokslo tarybos projektą pagal programą „Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui“, No. SIN-12005